

Брюксел, 12.3.2018
COM(2018) 96 final

2018/0044 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**относно приложимото право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето
на вземания**

{SWD(2018) 52 final} - {SWD(2018) 53 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Комисията има за приоритет да продължи укрепването на европейската икономика и стимулирането на инвестициите с цел създаване на работни места и поддържане на растежа. За постигането на тази цел са необходими по-стабилни, по-задълбочени и по-интегрирани капиталови пазари. Ефикасните и сигурни следборсови инфраструктури са ключов елемент за такива добре функциониращи капиталови пазари. Следвайки линията на Плана за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари (СКП) от 2015 г., в междинния преглед на Комисията от май 2017 г. бяха посочени действията, които остава да се предприемат за полагане на основите на СКП до 2019 г., с цел да се премахнат пречките пред трансграничните инвестиции и да се намалят разходите за финансиране. Завършването на СКП е неотложен приоритет.

Като част от Плана за действие за СКП и от междинния преглед Комисията обяви, че ще бъдат предприети целенасочени действия във връзка с правилата, посветени на собствеността върху ценни книжа и действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, с цел да се намали правната несигурност при трансграничните сделки с ценни книжа и вземания. Настоящото предложение и Съобщението относно приложимото право към имуществените последици от сделките с ценни книжа¹, които се представят едновременно, са изготвени в изпълнение на този ангажимент. В Съобщението се пояснява мнението на Комисията по важни аспекти на съществуващите достижения на правото на Съюза, касаещи правото, приложимо към имуществените последици от сделките с ценни книжа, като то придружава настоящото законодателно предложение относно приложимото право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. Въпросите, уредени с Директивата относно финансовите обезпечения², Директивата относно окончателността на сетълмента³, Директивата относно ликвидацията⁴ и Регламента за регистъра⁵, не са засегнати от настоящото законодателно предложение⁶.

В съответствие с целите, заложили в плана за действие за СКП, общата цел на настоящото предложение е да се насърчат трансграничните инвестиции в ЕС и по този начин да се улесни достъпа до финансиране за предприятията, включително МСП,

¹ COM (2018) 89.

² Директива 2002/47/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 юни 2002 г. относно финансовите обезпечения (ОВ L 168, 27.6.2002 г., стр. 43).

³ Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа (ОВ L 166, 11.6.1998 г., стр. 45).

⁴ Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 април 2001 г. относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции (ОВ L 125, 5.5.2001 г., стр. 15).

⁵ Регламент (ЕС) № 389/2013 на Комисията от 2 май 2013 г. за създаване на Регистър на ЕС съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и решения № 280/2004/ЕО и № 406/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕС) № 920/2010 и (ЕС) № 1193/2011 на Комисията (ОВ L 122, 3.5.2013 г., стр. 1).

⁶ Вж. член 9, параграфи 1 и 2 от Директивата относно финансовите обезпечения (ДФО), член 9, параграф 2 от Директивата относно окончателността на сетълмента (ДОС) и член 24 от Директивата относно ликвидацията (ДЛ). Докато ДФО и ДОС се отнасят за безналичните ценни книжа, ДЛ се отнася за инструментите, за чието възникване или прехвърляне се изисква записване в регистър, партида или система на централен депозитар.

както и за потребителите. Специфичната цел на настоящото предложение е да се спомогне за увеличаване на трансграничните сделки с вземания като се осигури правна сигурност чрез приемането на единни стълкновителни норми на равнището на Съюза.

Яснотата и предвидимостта относно това правото на коя държава се прилага, за да се определи собственика на дадено вземане или ценна книга след извършването на трансгранична сделка, са от основно значение за увеличаването на броя на трансграничните сделки с вземания и ценни книжки. Правната несигурност относно това кое национално право определя кой е собственикът на даден актив след извършването на трансгранична сделка означава, че в зависимост от това съдилищата и органите на коя държава членка решават спора за собственост върху дадено вземане или ценна книга, трансграничната сделка може да води или напротив — да не води до предоставяне на очакваното право. В случаите на несъстоятелност, когато въпросите за собствеността и изпълняемостта на правата, произтичащи от трансграничните сделки, са предмет на съдебен контрол, юридическите рискове, дължащи се на правна несигурност, могат да доведат до неочаквани загуби.

Еднообразните норми, предвидени в настоящото предложение, ще посочват националното право, което следва да се прилага при определяне на правото на собственост върху дадено вземане след неговото трансгранично прехвърляне, като по този начин ще се премахнат юридическият риск и потенциалните последици за цялата система. Въвеждането на правна сигурност ще насърчи трансграничните инвестиции и ще спомогне за достъп до по-евтин кредит и за пазарна интеграция.

Прехвърлянето на вземания е механизъм, използван от дружествата за получаване на ликвидни средства и на достъп до кредити, както е например при факторинга и предоставянето на обезпечения, а банките и дружествата си служат с него, за да оптимизират използването на своя капитал, както е при секюритизацията.

Факторингът е изключително важен източник на ликвидни средства за много предприятия. При него едно дружество (прехвърлител, най-често МСП) прехвърля (продава) свои вземания на фактор (приобретател, който често е банка) на по-ниска цена, като това е способ, чрез който прехвърлителят може да получи незабавно парични средства. Факторът събира дължимите суми по фактурите и поема риска от несъбираемост на вземанията. По-голямата част от лицата, използващи факторинг, са МСП: малките предприятия представляват 76%, средните — 11%, а големите — 13%. Поради това на пазара се смята, че факторингът, предлаган на МСП, представлява основа за икономическия растеж, тъй като за МСП може да е по-трудно да намерят финансиране чрез традиционно кредитиране⁷. Европа, като регион, е най-големият пазар на факторинг в света и представлява 66% от световния пазар⁸.

⁷ *Factoring and Commercial Finance: A Whitepaper*, стр. 20, издадено от The EU Federation for the Factoring and Commercial Finance Industry (EUF).

⁸ През 2015 г. факторингът в Европа като регион е възлизал на 1,566 млрд. евро. Основните пазари за него в Европа са Обединеното кралство, Франция, Германия, Италия и Испания. Световният пазар на факторинг през 2015 г. е възлизал на 2,373 млрд. евро. Източник: *Factors Chain International FCI*.

Пример за факторинг

МСП „В“ се нуждае незабавно от средства, за да плати на доставчиците си. Плащанията по фактурите, които е издало на клиентите си, са с падеж едва след три месеца. МСП „В“ (прехвърлител) решава да прехвърли (продаде) вземанията по фактурите си на фактор (приобретател), в случая банката „Б“, на намалена цена, за да получи незабавно парични средства от „Б“. Намалението на цената, на която МСП „В“ продава фактурите си на „Б“, покрива таксите и комисионната на „Б“.

При предоставянето на обезпечения вземанията, като например парични средства, кредитирани по банкова сметка (при което кредитор е клиентът, а банката е длъжник) или вземания по кредити (т.е. банкови заеми) могат да се използват като финансово обезпечение за гарантиране на договор за заем (например потребител може да използва парична сума, кредитирана по банкова сметка, като обезпечение за получаване на кредит, а банка може да използва заем като обезпечение за получаване на кредит). Използването на вземания по кредити като обезпечение е много важно за финансовия сектор. Около 22 % от операциите по рефинансиране на Евросистемата⁹ са обезпечени с вземания по кредити¹⁰.

Пример за предоставяне на обезпечение

МСП „В“ (прехвърлител) иска да получи заем от банка А (приобретател), за да построи по-голям склад, като за целта вземанията му към неговите клиенти се използват като обезпечение (или гаранция). Ако МСП „В“ изпадне в несъстоятелност и не може да изплати кредита, банка А (в полза на която е учредено обезпечението) ще може да събере дълга си чрез събиране на вземанията, които МСП „В“ е имало към клиентите си.

Секюритизацията позволява на прехвърлителя, наричан „инициатор“ (например дружество или банка), да рефинансира дадена своя съвкупност от вземания (например от наем на моторни превозни средства, вземания по кредитни карти, ипотечни плащания) като ги прехвърли на „дружество със специална цел“ (ДСЦ). Дружеството със специална цел (приобретател) емитира след това дългови ценни книжа (напр. облигации) на капиталовите пазари, като тези ценни книжа отразяват постъпленията от въпросните вземания. При извършването на плащания по базисните вземания дружеството със специална цел използва постъпленията, които получава, за да извършва плащания по ценните книжа към инвеститорите. Секюритизацията може да намали разходите за финансиране, тъй като дружеството със специална цел е структурирано по такъв начин, че да бъде извън обхвата на неплатежоспособността. Що се отнася до дружествата, секюритизацията може да осигури достъп до

⁹ Евросистемата обхваща Европейската централна банка и националните централни банки на държавите членки, които са приели еврото.

¹⁰ Около 22 % от операциите по рефинансиране на Евросистемата са обезпечени с вземания по кредити, като към второто тримесечие на 2017 г. тези обезпечения са възлизали на 380 милиарда евро, от които около 100 милиарда евро са представлявали вземания по кредити, мобилизирани на трансгранична основа. Към края на месец юни 2017 г. общият размер на трансграничните обезпечения, мобилизирани от Евросистемата, възлизаше на около 450 милиарда евро.

кредитиране на по-ниска цена от банковите заеми. Що се отнася до банките, секюритизацията е способ те да използват по-добре някои от активите си и да олекотят балансите си, за да имат възможност за по-нататъшно кредитиране на икономиката¹¹. Като част от Плана за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари Съюзът прие законодателство, с което се цели постигане на безопасен и ликвиден пазар за секюритизацията. Целта на тези правила е да се възобнови безопасният пазар на секюритизация в ЕС като се направи разграничение между простите, прозрачни и стандартизирани продукти на секюритизацията и по-непрозрачните и скъпи нейни продукти. Наличието на правна сигурност относно това кой е собственик на прехвърленото вземане е от решаващо значение за всички видове секюритизация.

Пример за секюритизация

Голяма верига магазини за търговия на дребно „В“ (прехвърлител) прехвърля на дружество със специална цел „А“ (приобретател) вземанията си, произтичащи от използването от потребителите на кредитни карти, издавани от веригата за търговия на дребно¹². След това А емитира дългови ценни книжа за инвеститорите на капиталовите пазари. Тези дългови ценни книжа са обезпечени с постъпленията от вземанията по кредитните карти, които вземания са били прехвърлени на А. Тъй като по вземанията се извършват плащания, А ще използва получаваните постъпления за извършване на плащания по дълговите ценни книжа.

Защо е важно да има правна сигурност?

Осигуряването на гаранции за придобиването на правото на собственост върху прехвърленото вземане е важно за приобретателя (например фактор, лице, в полза на което е учредено обезпечение, или инициатор), тъй като трети лица биха могли да претендират, че имат права върху същото вземане. Това би довело до конфликт за приоритет, т.е. ситуация, в която ще трябва да се определи кое от двете права — правото на приобретателя или това на конкуриращия претендент — следва да се ползва с предимство. Конфликт за приоритет между приобретателя на вземането(вземанията) и трето лице може да възникне най-вече в две ситуации:

- ако вземането е било прехвърлено от прехвърлителя два пъти (случайно или не) на различни приобретатели, вторият приобретател може да претендира право на собственост върху същото вземане. Приложимото право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания ще реши конфликта за приоритет между двамата приобретатели на едно и също вземане;
- ако прехвърлителят изпадне в несъстоятелност, неговите кредитори ще искат да знаят дали прехвърленото вземане все още е част от масата на несъстоятелността, т.е. дали прехвърлянето е реално осъществено и съответно дали приобретателят е придобил право на собственост върху вземането. Приложимото право към действието спрямо

¹¹ Пазарният обем на секюритизационните инструменти, емитирани в ЕС през 2016 г., е възлизал на 237,6 милиарда евро, като в края на 2016 г. общото им количество е възлизало на 1,27 трилиона евро — по данни, съдържащи се в *Securitisation Data Report* за последното тримесечие на 2016 г. на Асоциацията за финансови пазари в Европа (AFME).

¹² Този пример е адаптация на казуса, използван с илюстративна цел в Законодателното ръководство за обезпечените сделки (*Legislative Guide on Secured Transactions*) на Комисията на ООН по международно търговско право (UNCITRAL), стр. 16–17.

трети лица на прехвърлянето на вземания ще реши конфликта за приоритет между приобретателя и кредиторите на прехвърлителя.

При прехвърляне на вземания на чисто национално ниво е ясно, че действието (или имуществените последици) на прехвърлянето на вземания спрямо трети лица ще се урежда(т) от съответното национално материално право, т.е. това право ще урежда изискванията, които трябва да бъдат изпълнени от приобретателя, за да се гарантира, че той придобива право на собственост върху прехвърлените вземания в случай че възникне конфликт за приоритет. При трансгранични ситуации обаче е потенциално възможно да се прилага правото на няколко различни държави и приобретателите се нуждаят от яснота относно това кое от тези законодателства трябва да спазват, за да придобият право на собственост върху прехвърляните вземания.

Правен риск

Приложимото право, т.е. националното право, което се прилага за дадена ситуация с международен елемент, се определя посредством сътълковителни норми. Когато няма единни сътълковителни норми на Съюза, приложимото право се определя от националните сътълковителни норми.

Понастоящем сътълковителните норми, уреждащи действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, са установени на равнище държави членки. Сътълковителните норми на държавите членки не са съгласувани, тъй като използват различни привръзки за определяне на приложимото право: така например, сътълковителните норми на Испания и Полша препращат към правото, което се прилага към прехвърленото вземане, сътълковителните норми на Белгия и Франция препращат към правото по обичайното местопребиваване на прехвърлителя, а сътълковителните норми на Нидерландия препращат към правото, което се прилага към договора за прехвърляне на вземането. Националните сътълковителни норми са освен това неясни, особено когато не са установени със закон.

Несъгласуваността на сътълковителните норми на държавите членки означава, че държавите членки могат да определят правото на различни държави като право, уреждащо действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. Тази липса на правна сигурност относно националното право, което се прилага за действието спрямо трети лица, поражда правен риск при трансграничните прехвърляния на вземания, какъвто не съществува при вътрешните прехвърляния на вземания. При наличието на този правен риск приобретателят може да реагира по три различни начина:

i) ако приобретателят не знае, че има правен риск или избере да не му обърне внимание, той може в крайна сметка да бъде изправен пред неочаквани финансови загуби в случай че възникне конфликт за приоритет и приобретателят загуби правото на собственост върху прехвърлените вземания. Правният риск, произтичащ от правната несигурност във връзка с това кой е собственик на дадено вземане след извършването на трансгранична сделка, стана известен по време на финансовата криза през 2008 г., например при срива на „Леман Брадърс Интернешънъл (Европа)“, вследствие на който проучването на правата на собственост върху активите продължава и до днес¹³. Така

¹³ Съвместни синдици на Lehman Brothers International Europe (LBIE), *Fifteenth Progress Report*, 12.4.2016 г. Вж. <http://www.pwc.co.uk/services/business-recovery/administrations/lehman/lehman-brothers-international-europe-in-administration-joint-administrators-15th-progress-report-12-april-2016.html>

несигурността по отношение на собствеността върху вземанията може да доведе до верижен ефект и да задълбочи и удължи последиците от една финансова криза;

ii) ако приобретателят реши да намали правния риск като потърси конкретен правен съвет по въпроса законодателството на кои държави би могло да се прилага към действието спрямо трети лица на трансграничното прехвърляне на вземания и изпълни изискванията, предвидени в законодателствата на всички тези държави, за да си гарантира правото на собственост върху прехвърлените вземания, разносните му във връзка със сключването на сделката ще нараснат между 25% и 60%¹⁴, докато същото не се налага при прехвърлянето на вземания на национално равнище;

iii) ако приобретателят бъде възпрян от наличието на правен риск и реши да го избегне, той може да пропусне бизнес възможности и пазарната интеграция може да бъде намалена. Поради настоящата липса на общи сътълковителни норми, приложими за действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, прехвърлянето на вземания се извършва предимно на национално и по-рядко на международно равнище; така например, основният вид факторинг, който се практикува, е местният, като през 2016 г. той е представлявал около 78% от общия оборот¹⁵.

Ако приобретателят реши да пристъпи към прехвърлянето на вземането, несъгласуваността между сътълковителните норми на държавите членки означава, че изходът от конфликт за приоритет относно това кой е собственик на дадено вземане след трансграничното му прехвърляне ще е различен в зависимост от това кое национално право се прилага от съда или органа на държавата членка, решаващ спора. В зависимост от прилаганото национално право трансграничното прехвърляне може да води или напротив — да не води до предоставяне на очакваното право на собственост на претендентите.

Добавена стойност на единните правила

Понастоящем единните сътълковителни норми на Съюза определят приложимото право към *договорните задължения*, произтичащи от сделки с вземания и ценни книжа. По-специално, с Регламент „Рим I“¹⁶ се определя приложимото право към договорните отношения между страните по прехвърлянето на вземания (т.е. между прехвърлителя и приобретателя и между приобретателя и длъжника), както и между кредитора/прехвърлителя и длъжника. Регламент „Рим I“ определя също така приложимото право към договорните отношения между продавача и купувача при сделки с ценни книжа.

С единни сътълковителни норми на Съюза се определя и приложимото право към *имууществените последици* на сделките с безналични ценни книжа и с инструменти, за чието възникване или прехвърляне се изисква записването им в регистър, партида или система на централен депозитар, като тези норми се съдържат в три директиви — Директивата относно финансовите обезпечения, Директивата относно окончателността

¹⁴ Вж. отговорите на въпрос 23 от обществената консултация, проведена от EU Federation for the Factoring and Commercial Finance Industry (EUF), la Fédération bancaire française (Френската федерация на банките) и Asset Based Finance Association Limited (ABFA) (UK).

¹⁵ EU Federation for the Factoring and Commercial Finance Industry - EUF Yearbook, 2016-2017 г., стр. 13.

¹⁶ Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) (ОВ L 177, 4.7.2008 г., стр. 6).

на сетълмента и Директивата относно ликвидацията. Въпреки това, не са приети единни стълкновителни норми на Съюза относно приложимото право към имуществените последици на прехвърлянето на вземания. С настоящото предложение за регламент се цели запълване на тази празнота.

Съгласно общите стълкновителни норми на предлагания регламент общото правило е, че действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания се урежда от правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на прехвърлителя. Предлаганият регламент въвежда обаче и изключения, при които в случаите, когато общото правило не би било подходящо, приложимото право за някои прехвърляния е правото, уреждащо прехвърленото вземане; той предвижда също така възможност за избор на право при секюритизациите, с които се цели разширяване на пазара на секюритизация.

Приемането на единни стълкновителни норми на равнището на Съюза, които да се прилагат за действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, ще има значителна добавена стойност за финансовите пазари.

На първо място, породената от единните правила правна сигурност ще води до това, че приобретателите ще трябва да изпълняват изискванията само на едно национално право, за да си гарантират придобиването на право на собственост върху прехвърлените вземания. Тази правна сигурност ще премахне съществуващия понастоящем при трансграничното прехвърляне на вземания правен риск от неочаквани загуби и евентуален верижен ефект, от по-високи разходи по сделките, пропуснати бизнес възможности и по-слаба пазарна интеграция. Въвежданите единни стълкновителни норми, и особено тези, отнасящи се за секюритизацията, признават практиката на големите стопански субекти да прилагат правото, уреждащо прехвърленото вземане, като приложимо право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, но същевременно имат за цел да дадат възможност на по-малките стопански субекти да стъпят на пазара на секюритизация или да засилят присъствието си на него, като предвиждат, че по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания ще се прилага правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя. Гъвкавостта на стълкновителните норми, приложими за секюритизацията, ще улесни разрастването на пазара на секюритизация благодарение на появата на нови участници на пазара и създаването на нови бизнес възможности.

На второ място, еднообразието на стълкновителните норми в държавите членки ще гарантира, че за решаването на всички конфликти за приоритет между приобретателя и конкуриращия претендент ще се прилага едно и също национално право, независимо от коя държава членка е съдът или органът, разглеждащ спора.

По този начин въвеждането на правна сигурност ще насърчи трансграничните инвестиции, което е и крайната цел на настоящото предложение за регламент съгласно предвиденото в Плана за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари.

Какво се разбира под „вземане“?

Вземането е право на кредитор, насочено срещу длъжник, да се иска заплащане на определена парична сума (например парично вземане) или да се изпълни задължение (например задължение за доставка на активите, които са предмет на договори за деривати).

Вземанията могат да се класифицират в три категории:

i) Първата категория обхваща „традиционните вземания“, т.е. паричните вземания — например суми, дължими по сделки (напр. парична сума, която дружество трябва да получи от клиент във връзка с неплатени фактури).

ii) Финансовите инструменти по смисъла на ДПФИ II¹⁷ включват ценните книжа и дериватите, търгувани на финансовите пазари. Докато ценните книжа са активи, дериватите са договори, които включват както права (или вземания), така и задължения за страните по договора. Втората категория вземания са вземанията, произтичащи от финансови инструменти (понякога наричани „финансови вземания“), като например вземания, произтичащи от договори за деривати (например сумата, дължима след изчисляването на сетълмента по договор за деривати).

iii) Третата категория вземания са вземанията на парични суми, кредитирани по сметка в кредитна институция (например банка), при което титулярят на сметката (например потребител) е кредитор, а кредитната институция е длъжник.

Настоящото предложение се отнася до действието (или имуществените последици), пораждани за третите лица вследствие на прехвърлянето на горепосочените вземания. То не обхваща прехвърлянето на *договорите* (например договорите за деривати), включващи както права (или вземания), така и задължения, или новацията на договори, включващи такива права и задължения. Тъй като настоящото предложение не обхваща прехвърлянето или новацията на договори, търговията с финансови инструменти, както и клирингът и сетълментът на тези инструменти ще продължат да се уреждат от правото, приложимо към договорни задължения, както е регламентирано в Регламента „Рим I“. По принцип това право се избира от страните по договора или се определя от недискреционни правила, приложими по отношение на финансовите пазари.

Вземанията, произтичащи от финансови инструменти съгласно определението на тези инструменти в ДПФИ II — например вземания, произтичащи от договори за деривати, — са от значение за нормалното функциониране на финансовите пазари. Подобно на ценните книжа, търговията с финансови инструменти, като дериватите, генерира големи обеми трансгранични сделки. Финансовите инструменти, като дериватите, често се записват в безналична форма.

Формата, в която се записват съществуването или прехвърлянето на финансови инструменти, като дериватите, независимо дали става дума за безналична или друга форма, се урежда от правото на държавите членки. В някои държави членки определени видове деривати се записват в безналична форма и се считат за ценни книжа, докато в други държави членки това не е така. В зависимост от това дали съгласно националното право даден финансов инструмент, като например договор за деривати, се записва в безналична форма и се счита за ценна книга, органът или съдът, който е сезиран със спор относно това кой има право на собственост върху финансовия инструмент или върху вземането, произтичащо от този финансов инструмент, ще приложи съгласителната норма относно имуществените последици от прехвърлянето на безналичните ценни книжа или съгласителната норма относно имуществените последици от прехвърлянето на вземания.

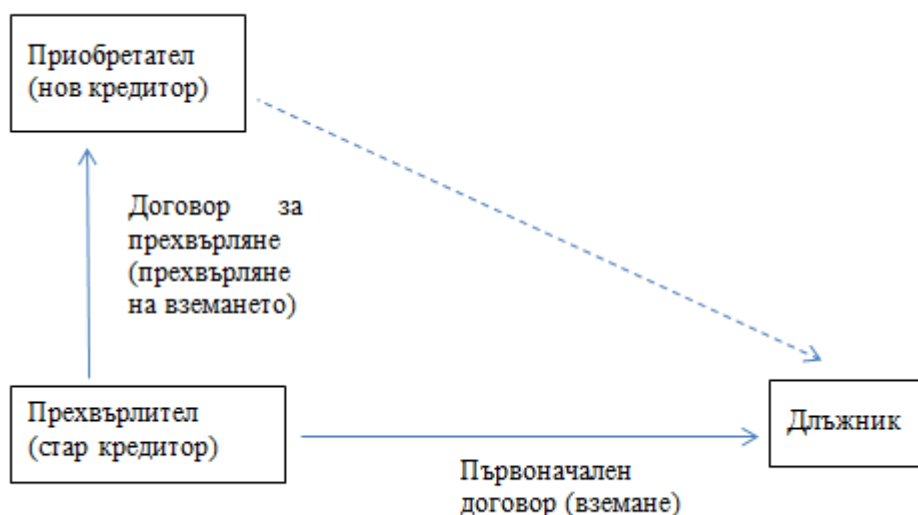
¹⁷ Финансовите инструменти са изброени в раздел В от приложение 1 към Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349).

Настоящото предложение се отнася до стълкновителните норми, касаещи действието спрямо трети лица на прехвърлянето на „традиционни вземания“, „финансови вземания“ (т.е. вземания, произтичащи от финансови инструменти, като дериватите, които не са безналични и не се считат за ценни книжа съгласно националното законодателство) и „парични суми, кредитирани по сметка в кредитна институция“, като за всички тях се използва терминът „вземания“.

Действието спрямо трети лица на сделките с финансови инструменти, като дериватите, записани в безналична форма и считани за ценни книжа съгласно националното законодателство, се регламентира от стълкновителните норми, приложими към имуществените последици на сделките с безналични ценни книжа и с инструменти, за чието възникване или прехвърляне се изисква записването им в регистър, партида или система на централен депозитар, уредени по-специално в Директивата относно финансовите обезпечения, Директивата относно окончателността на сетълмента и Директивата относно ликвидацията. Следователно приложното поле на стълкновителните норми, съдържащи се в настоящото предложение, и приложното поле на стълкновителните норми в посочените три директиви не се припокриват, тъй като първите се прилагат за вземанията, а вторите — за безналичните ценни книжа и инструменти, за чието възникване или прехвърляне се изисква записването им в регистър, партида или система на централен депозитар¹⁸. Пояснения по трите директиви са представени в приетото днес Съобщение относно приложимото право към имуществените последици от сделките с ценни книжа.

Какво се разбира под „прехвърляне на вземане“?

При прехвърлянето на вземане кредиторът (прехвърлител) прехвърля правото на вземане, което има срещу даден длъжник, на друго лице (приобретател).

¹⁸ Вж. член 9, параграфи 1 и 2 от Директивата относно финансовите обезпечения (ДФО), член 9, параграф 2 от Директивата относно окончателността на сетълмента (ДОС) и член 24 от Директивата относно ликвидацията (ДЛ). Докато ДФО и ДОС се отнасят за безналичните ценни книжа, ДЛ се отнася за инструментите, за чието възникване или прехвърляне се изисква вписване в регистър, партида или система на централен депозитар.

Наличието на яснота за това кой е собственик на вземането след неговото трансгранично прехвърляне е от значение за участниците на финансовите пазари, както и за реалната икономика. Това се дължи на факта, че често прехвърлянето на вземания се използва от дружествата като механизъм за получаване на ликвидности или достъп до кредитиране.

При факторинга например, едно дружество (прехвърлител) продава на по-ниска цена свои вземания на фактор (приобретател), който често е банка, в замяна на незабавно получаване на парични средства. По-голямата част от лицата, използващи факторинг, са МСП (87%)¹⁹.

Прехвърлянето на вземания се използва също така от потребителите, дружествата и банките с цел получаване на достъп до кредитиране, например при предоставянето на обезпечения. При предоставянето на обезпечения вземанията, като например парични средства, кредитирани по банкова сметка или вземания по кредити (т.е. банкови заеми) могат да се използват като финансово обезпечение за гарантиране на договор за заем (например потребител може да използва парична сума, кредитирана по банкова сметка, като обезпечение за получаване на кредит, а банка може да използва заем като обезпечение за получаване на кредит).

На последно място, прехвърлянето на вземания се използва също така от предприятията и банките за заемане на средства от капиталовите пазари чрез прехвърляне на множество еднотипни вземания в полза на дружество със специална цел и последваща секюритизация на такива вземания под формата на дългови ценни книжа (напр. облигации).

Заинтересованите страни, пряко засегнати от правния риск при трансграничните сделки с вземания, са: кредитополучателите (клиенти на дребно и дружества, включително МСП), финансовите институции (например банките, занимаващи се с кредитиране, факторинг, обезпечения и секюритизация), финансовите посредници, които извършват сделки с вземания, и крайните инвеститори (фондове, инвеститори на дребно).

Развитие на стълкновителните норми, отнасящи се за прехвърлянето на вземания

Вследствие на нарастването на взаимната свързаност на националните пазари, прехвърлянето на вземания често включва трансграничен елемент (например прехвърлителят и приобретателят или пък приобретателят и длъжникът се намират в различни държави). Съответно по отношение на прехвърлянето може потенциално да се прилагат законодателствата на няколко държави. Стълкновителните норми, установени на равнището на Съюза или на равнището на държавите членки, трябва да определят кое национално право се прилага към различните елементи на дадено трансгранично прехвърляне на вземания.

Стълкновителните норми, уреждащи трансграничното прехвърляне на вземания, засягат два елемента: 1) договорният елемент, който се отнася за задълженията на страните една спрямо друга; и 2) имущественият елемент, който се отнася за прехвърлянето на правото на собственост върху вземането и следователно може да засегне трети страни.

¹⁹ *Factoring and Commercial Finance: A Whitepaper*, стр. 20, издадено от The EU Federation for the Factoring and Commercial Finance Industry (EUF).

Регламентът „Рим I“ относно приложимото право към договорни задължения хармонизира стълковителните норми на равнището на Съюза по отношение на **договорните елементи** на прехвърлянето на вземания. Той съдържа единни стълковителни норми относно i) отношенията между страните по договора за прехвърляне — т.е. между прехвърлителя (предишният кредитор) и приобретателя (новият кредитор)²⁰, и ii) отношенията между приобретателя и длъжника²¹. Стълковителните норми на Регламента „Рим I“ се прилагат и за отношенията между предишния кредитор (прехвърлителят) и длъжника²².

За сметка на това не съществуват стълковителни норми на равнището на Съюза по отношение на **имуствените елементи** на прехвърлянето на вземания. Имуствените елементи, или действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, са свързани по принцип с това кой е собственик на правата върху дадено вземане, и по-специално: i) кои са изискванията, които приобретателят трябва да изпълни, за да се гарантира, че след прехвърлянето той придобива правото на собственост върху вземането (например вписване на прехвърлянето в публичен регистър, писмено уведомяване на длъжника за прехвърлянето) и ii) как се решават конфликтите за приоритет, т.е. споровете между няколко конкуриращи се претенденти във връзка с това кой е собственик на вземането след извършване на трансгранично прехвърляне (например спор между двама приобретатели, когато едно и също вземане е било прехвърлено два пъти, или спор между приобретателя и кредитор на прехвърлителя).

Въпросът за това кое право следва да урежда действието на прехвърлянето на вземания спрямо третите лица бе обсъден за първи път при работата по преобразуване на Римската конвенция от 1980 г. в Регламента „Рим I“²³, а след това по време на законодателните преговори, довели до приемането на Регламент „Рим I“. В предложението на Комисията за Регламент „Рим I“ като право, приложимо към действието спрямо третите лица на прехвърлянето на вземания, беше избрано правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя²⁴. В крайна сметка, поради сложността на въпроса и липсата на време за подробното му уреждане, в регламента не бяха включени стълковителни норми за действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания²⁵.

В член 27, параграф 2 от Регламента „Рим I“ все пак бе призната значимостта на този нерешен въпрос като от Комисията бе изискано да представи доклад по въпроса за противопоставимостта на прехвърлянето на вземания спрямо трети лица, който да се придружава, ако е подходящо, от предложение за изменение на регламента²⁶. За тази

²⁰ Член 14, параграф 1 от Регламент „Рим I“.

²¹ Член 14, параграф 2 от Регламент „Рим I“.

²² Членове 2 и 3 от Регламент „Рим I“.

²³ Въпрос 18 от Зелената книга за преобразуването на Римската конвенция от 1980 г. относно приложимото право към договорните задължения в инструмент на Общността и за нейното осъвременяване ([COM\(2002\) 654 final](#), стр. 39).

²⁴ Член 13, параграф 3 от предложението за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно приложимото право към договорни задължения (Рим I), [COM\(2005\) 650 final](#).

²⁵ Ср. с член 13, параграф 3 от предложението за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно приложимото право към договорни задължения, [COM\(2005\) 650 final](#) и член 14 от [Регламент „Рим I“](#).

²⁶ Член 27, параграф 2 от Регламент „Рим I“.

цел Комисията възложи извършването на външно проучване²⁷ и през 2016 г. прие доклад, в който бяха представени възможните подходи по въпроса²⁸. В своя доклад Комисията отбелязва, че отсъствието на единни стълкновителни норми, които да определят правото, което урежда противопоставимостта на прехвърлянето на вземания спрямо трети лица и въпросите за приоритета между конкуриращи се претенденти, намалява правната сигурност, създава практически проблеми и води до увеличаване на правните разноски²⁹.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Настоящото предложение отговаря на предвиденото в член 27, параграф 2 от Регламента „Рим I“ изискване Комисията да публикува доклад и ако е целесъобразно — предложение относно противопоставимостта спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания и приоритета на приобретателя пред правото на друго лице. Предложението хармонизира стълкновителните норми по тези въпроси, както и обхвата на приложимото право, т.е. въпросите, които следва да се уреждат от националното право, което се определя като приложимо съгласно предложението.

Предложението е съобразено със съществуващите инструменти на Съюза относно приложимото право по граждански и търговски въпроси, и по-специално с Регламента „Рим I“, що се отнася до исковете, попадащи в приложното поле на двата инструмента.

Предложението е съобразено също така с Регламента за несъстоятелността³⁰, що се отнася до привръзката, определяща приложимото право към производствата по несъстоятелност. Правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя — което е избрано в предложението като приложимо право към действието спрямо третите лица на прехвърлянето на вземания — съвпада с правото, което е приложимо към производството по несъстоятелност на прехвърлителя, тъй като съгласно Регламента за несъстоятелността главното производство по несъстоятелност трябва да бъде образувано в държавата членка, в която се намира центърът на основните интереси на длъжника. Повечето въпроси, свързани с противопоставимостта на прехвърлянията на вземания, извършени от прехвърлителя, възникват в случай на несъстоятелност на прехвърлителя. Масата на несъстоятелността на прехвърлителя ще бъде различна в зависимост от това дали правото на собственост върху прехвърлените вземания е преминало към приобретателя и съответно дали извършеното от прехвърлителя прехвърляне на вземания може да се счита за противопоставимо на трети страни (например на кредиторите на прехвърлителя). Чрез подчиняване на въпросите, свързани с приоритета и с противопоставимостта на прехвърлянията на вземанията спрямо трети страни, например кредиторите на прехвърлителя, на същото право, което урежда несъстоятелността на прехвърлителя, се цели да се улесни уреждането на несъстоятелността на прехвърлителя.

²⁷ *British Institute of International and Comparative Law (BIICL)*, Проучване по въпроса за противопоставимостта спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания или на суброгацията и за приоритета на вземането, което е предмет на прехвърляне или суброгация, пред правото на друго лице, 2011 г. („[проучването на BIICL](#)“).

²⁸ Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет относно въпроса за действието на прехвърлянето на вземане или суброгацията спрямо трети лица и за реда на предпочитително удовлетворение на вземането, което е предмет на прехвърляне или суброгация, пред правото на друго лице, [COM\(2016\) 626 final](#) („[докладът на Комисията](#)“).

²⁹ Доклад на Комисията, стр. 12.

³⁰ Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност (ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 19).

- **Съгласуваност с другите политики на Съюза**

Целите на инициативата са съгласувани с политиките на Съюза в областта на регулирането на финансовите пазари.

С цел улесняване на трансграничните инвестиции, в Плана за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари се предвиждат целенасочени действия във връзка с правилата, посветени на собствеността върху ценни книжа и действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. Освен това в Плана за действие се посочва по-конкретно, че Комисията следва да предложи законодателна инициатива за установяване на правна сигурност относно приложимото национално право, което следва да се прилага по отношение на собствеността върху ценните книжа и действието спрямо третите лица на прехвърлянето на вземания.

Намалявайки правната несигурност, която може да обезкуражи извършването на трансгранично прехвърляне на вземания или да доведе до допълнителни разходи за тези сделки, настоящото предложение ще допринесе за постигане на целта за насърчаване на трансграничните инвестиции. Тъй като намалява загубите, които биха могли да възникнат, когато участниците на пазара не знаят, че съществува правен риск, произтичащ от правна несигурност, предложението е напълно съобразено с целта за предоставяне на защита на инвеститорите, заложена в редица регламенти на Съюза относно финансовите пазари. И накрая, чрез хармонизирането на сълъкновителните норми относно действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, предложението ще осигури правна сигурност за страните при факторинг, обезпечаване и секюритизация, с което ще се улесни достъпа на МСП и потребителите до по-евтино финансиране.

Съгласно Плана за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари настоящото предложение относно вземанията се допълва от незаконодателна инициатива относно приложимото право към имуществените последици от сделките с ценни книжа. Понастоящем сълъкновителните норми относно имуществените последици от трансграничните сделки с ценни книжа се съдържат в Директивата относно финансовите обезпечения, Директивата относно окончателността на сетълмента и Директивата относно ликвидацията. Както бе посочено, приложното поле на сълъкновителните норми, съдържащи се в настоящото предложение, и приложното поле на сълъкновителните норми в посочените три директиви не се припокриват, тъй като първите се прилагат за вземанията, а вторите — за безналичните ценни книжа и инструменти, за чието възникване или прехвърляне се изисква записването им в регистър, партида или система на централен депозитар³¹.

Въпреки че в трите горепосочени директиви са приети еднообразни сълъкновителни норми по отношение на ценните книжа, въпросните норми не използват еднакви формулировки и се тълкуват и прилагат по различен начин в държавите членки.

Оценката на въздействието, извършена във връзка с вземанията и ценните книжа, показва, че пълната липса на общи сълъкновителни норми относно имуществените

³¹ Вж. член 9, параграфи 1 и 2 от Директивата относно финансовите обезпечения (ДФО), член 9, параграф 2 от Директивата относно окончателността на сетълмента (ДОС) и член 24 от Директивата относно ликвидацията (ДЛ). Докато ДФО и ДОС се отнасят за безналичните ценни книжа, ДЛ се отнася за инструментите, за чието възникване или прехвърляне се изисква записване в регистър, партида или система на централен депозитар.

последници от прехвърлянето на вземания е един от факторите, водещи до това прехвърлянето на вземания да се извършва по-скоро на национално, а не на трансгранично равнище. За разлика от това, що се отнася до сделките с ценни книжа, оставащата правна несигурност, произтичаща от различните тълкувания на съществуващите директиви, не изглежда да възпрепятства развитието на значителни трансгранични пазари. Това, заедно с малкото реални доказателства за наличието на съществен риск във връзка с ценните книжа, натежа при избирането на незаконодателната инициатива като предпочетен вариант на политиката по отношение на ценните книжа.

Накратко, основната разлика между областите, отнасящи се до вземанията и ценните книжа, се изразява в това, че напълно липсват стълкновителни норми на ЕС относно имуществените последици от прехвърлянето на вземания, което води до необходимост от законодателна мярка за отстраняване на правния риск при трансграничното прехвърляне на вземания, а същевременно има три директиви, които съдържат стълкновителни норми относно имуществените последици от сделките с ценни книжа, които дори и да не са формулирани по един и същи начин, се нуждаят само от приемане на мерки с незадължителен характер.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Правното основание на предложението е член 81, параграф 2, буква в) от ДФЕС, като в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение тази разпоредба оправомощава изрично Европейския парламент и Съвета да приемат мерки, които целят да осигурят „съвместимост на правилата, приложими в държавите членки по отношение на стълкновение на закони [...]“.

По силата на Протокол № 22 към ДФЕС, правните мерки, приети в областта на свободата, сигурността и правосъдието, например правилата относно стълкновението на закони, не обвързват Дания и не се прилагат в нея. По силата на Протокол № 21 към ДФЕС Обединеното кралство и Ирландия също не са обвързани от тези мерки. Независимо от това обаче, след внасянето на предложение в тази област, посочените държави членки могат да уведомят, че желаят да вземат участие в приемането и прилагането на мярката, а след като мярката бъде приета могат да уведомят, че желаят да приемат тази мярка.

• Субсидиарност

Съществуващата понастоящем правна несигурност и правният риск, произтичащ от нея, са следствие от различията в материалните норми на държавите членки, уреждащи действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. Предприемането на индивидуални действия от държавите членки не би могло да отстрани по задоволителен начин правния риск и пречките пред трансграничното прехвърляне на вземания, тъй като националните разпоредби и процедури ще трябва да бъдат едни и същи или най-малкото да са съвместими, за да могат да действат при трансгранични ситуации. Необходими са действия на равнището на Съюза, за да се гарантира, че навсякъде в Съюза като приложимо право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания се определя едно и също право, независимо от това

съдилищата или органите на коя държава членка разглеждат спора за собствеността върху прехвърлено вземане.

- **Пропорционалност**

Понастоящем всяка държава членка има i) собствени материалноправни норми, уреждащи действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, и ii) собствени стълкновителни норми, определящи кое национално материално право урежда това действие спрямо третите лица. Както материалноправните, така и стълкновителните норми на държавите членки се различават, като в редица случаи стълкновителните норми са неясни или не са уредени със законодателен акт. Тези различия пораждат правна несигурност, която води до правен риск, тъй като е потенциално възможно спрямо едно трансгранично прехвърляне да се прилагат материалните норми на различни държави.

С цел да се осигури правна сигурност ЕС може да предложи i) да се хармонизират материалноправните норми на всички държави членки, уреждащи действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, или ii) да се хармонизират стълкновителните норми, приложими към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. Предложеното решение е да се осигури правна сигурност чрез хармонизиране на стълкновителните норми. Това решение е по-пропорционално и е в съответствие с принципа на субсидиарност, тъй като не води до намеса в националното материално право и се прилага само за прехвърлянето на вземания с трансграничен елемент.

Предприемането на такава мярка, свързана с действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, е подходящо за постигане на целта да се осигури правна сигурност и да се премахне правният риск при трансграничното прехвърляне на вземания, с което ще се улеснят трансграничното инвестиране, достъпа до по-евтин кредит и пазарната интеграция без да се надхвърля необходимото за постигане на поставената цел.

- **Избор на инструмент**

Желаното единство на стълкновителните норми може да бъде постигнато единствено посредством регламент, тъй като само регламент може да гарантира напълно последователно тълкуване и прилагане на нормите. Ето защо в съответствие с предишни инструменти на Съюза, посветени на стълкновителни норми, предпочетеният правен инструмент е регламент.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Консултации със заинтересованите страни, събиране и използване на експертни становища**

Комисията работи активно със заинтересованите страни и проведе обстойни консултации по време на целия процес на оценка на въздействието. В стратегията за консултациите бяха набелязани редица действия, които да бъдат организирани от Комисията, и по-специално: обществена консултация онлайн; две срещи с експерти от държавите членки — една с експерти относно стълкновенията на закони и една среща с експерти по въпросите на финансовите пазари; и една експертна група на високо равнище, съставена от представители на академичните среди, практикуващи юристи и

представители на промишлеността с експертен опит относно стълкновенията на закони и финансовите пазари. В стратегията за консултациите бе включено и проучване, поръчано от Комисията и проведено от Британския институт по международно и сравнително право (British Institute of International and Comparative Law — BIICL), относно въпроса за противопоставимостта на прехвърлянето на вземания срещу трети лица и конфликтите за приоритет между конкуриращи се претенденти. По оценката на въздействието от етапа на създаване, публикувана на 28 февруари 2017 г., не бяха получени коментари от заинтересованите страни.

Възложеното от Комисията проучване показва, че понастоящем при разрешаване на стълкновения на закони действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания се прилага най-често правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя (например Белгия, Франция, Люксембург по отношение на секюритизацията), правото, което урежда прехвърленото вземане (например Испания, Полша) и правото на договора между прехвърлителя и приобретателя (например Нидерландия).

Обществената консултация онлайн стартира на 7 април 2017 г. и приключи на 30 юни 2017 г., което е в съответствие със стандарта от най-малко 12 седмици за обществените консултации на Комисията. Целта на обществената консултация бе да се получи информация от всички заинтересовани страни, и по-специално тези, участващи във факторинг, секюритизация, предоставяне на обезпечения и търгуване на финансови инструменти, както и от практикуващи юристи и специалисти по стълкновенията на закони по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания.

Комисията получи 39 отговора на обществената консултация. Сред респондентите бяха 5 правителства, 15 промишлени асоциации, 4 предприятия, 2 юридически кантори, 2 мозъчни тръста и 5 частни лица. От финансовия сектор бяха представени интересите на банки, управители на фондове, регулирани пазари, централни контрагенти (ЦК), централни депозитари на ценни книжа (ЦДЦК), емитенти на ценни книжа и инвеститори. Не бяха получени отговори от организации на потребителите.

От гледна точка на географското покритие отговорите идваха от различни държави членки: 13 отговора от заинтересовани страни, намиращи се в Обединеното кралство, 9 отговора от Франция и Белгия, 3 отговора от Германия и Нидерландия, 2 отговора от Испания, 1 отговор от Финландия, 1 отговор от Чешката република и 1 отговор от Швеция.

По принцип, когато заинтересованите страни бяха запитани дали през предходните пет години са срещнали трудности при осигуряване на противопоставимостта на трансграничното прехвърляне на вземания на трети лица, различни от длъжника, повече от две трети от заинтересованите страни, участвали в допитването, заявиха, че са изпитали трудности. От заинтересованите страни, които отговориха на въпроса дали действия на равнището на Съюза биха донесли добавена стойност за отстраняване на срещнатите трудности, 59 % отговориха положително и 22 % отговориха отрицателно.

По отношение на правото, което следва да бъде избрано за законодателна инициатива на Съюза, заинтересованите страни бяха помолени да посочат предпочитанията си в три отделни въпроса. От заинтересованите страни, които представиха отговори на всеки от трите отделни въпроса, 57 % от заинтересованите страни предпочетоха правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя, 43 %

избраха правото на прехвърленото вземане, а 30 % посочиха правото, което урежда договора за прехвърляне. Някои респонденти основаха отговорите си относно съгласията на закони на правилата, приложими в тяхната държава членка, а други ги базираха на правото, което прилагат в настоящата си практика.

В подкрепа на избора на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя заинтересованите страни посочиха, че това законодателство може да се определи лесно, би осигурило повече правна сигурност и повече от всяко друго решение би спазило икономическата логика на важните търговски практики. Заинтересованите страни, които подкрепят правото, уреждащо прехвърленото вземане, твърдят, че по този начин ще се спазва принципът на автономия на страните и това ще доведе до потенциално намаляване на разходите по сделките.

• **Оценка на въздействието**

Вариантите, анализирани в оценката на въздействието, са следните:

✓Вариант 1: Право, приложимо за договора за прехвърляне

Съгласно този критерий на привързване, правото, уреждащо договора за прехвърляне на вземане между прехвърлителя и приобретателя, ще урежда и имуществените последици на прехвърлянето на вземания. Прехвърлителят и приобретателят могат да избират кое право да урежда договора им за прехвърляне.

✓Вариант 2: Право на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя

Съгласно този критерий на привързване действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания се урежда от правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на прехвърлителя.

✓Вариант 3: Право, уреждащо прехвърленото вземане

Съгласно този критерий на привързване действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания ще се урежда от правото, което урежда прехвърленото вземане, т.е. кредита в първоначалния договор между кредитора и длъжника, който впоследствие се прехвърля от кредитора (прехвърлител) на нов кредитор (приобретател). Страните по първоначалния договор могат да избират кое право да урежда договора, който включва прехвърленото впоследствие вземане.

✓Вариант 4: Смесен подход, който съчетава правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя и правото на прехвърленото вземане

Този смесен вариант съчетава прилагането на правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя като общо правило и прилагането на правото на прехвърленото вземане при определени изключения, а именно i) прехвърлянето на пари, кредитирани по сметка в кредитна институция (например банка, когато потребителят е кредиторът, а кредитната институция е длъжникът), и ii) прехвърлянето на вземания, произтичащи от финансови инструменти. Чрез този смесен вариант се предвижда също така възможността прехвърлителят и приобретателят да изберат правото, уреждащо прехвърленото вземане, да се прилага по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания в контекста на секюритизация.

Възможността по отношение на страните по секюритизация да продължи да се прилага общото правило за прилагане на правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя или тези страни да изберат правото, уреждащо прехвърленото вземане, има за цел да се задоволят нуждите на големите и малките оператори на секюритизации.

✓Вариант 5: Смесен подход, който съчетава правото на прехвърленото вземане и правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя

Този смесен вариант съчетава прилагането на правото на прехвърленото вземане като общо правило с прилагането, по изключение, на правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя спрямо прехвърлянето на многобройни и бъдещи вземания. При този вариант действието спрямо трети лица на прехвърлянето на търговски вземания от нефинансово дружество (например МСП) в контекста на факторинг ще продължава да се урежда от правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя. Действието спрямо трети лица на прехвърлянето на многобройни вземания от финансово дружество (например банка) в контекста на секюритизация също ще се урежда от правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя.

Настоящото предложение се основава на вариант 4, при който се избира правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя като общо правило, но някои прехвърляния, по изключение, се уреждат от правото на прехвърленото вземане и се предвижда възможност за избор на право за секюритизацията. Като се има предвид, че предложението не се занимава с отношенията между страните по договор, а с правата на трети лица, прилагането на правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя като общо правило е най-подходящият вариант, защото:

- това е единственото право, което може да бъде предвидено и да бъде набелязано с лекота от третите страни, засегнати от прехвърлянето, като например кредиторите на прехвърлителя. За разлика от това, правото, уреждащо прехвърленото вземане, и правото, уреждащо договора за прехвърляне на вземане, не може да бъде предвидено от третите страни, тъй като тези закони в повечето случаи се избират от страните по договора;
- в случая на прехвърлянето в пакет на вземания това е единственото право, което отговаря на нуждите на факторите и по-малките оператори на секюритизации, които не винаги разполагат с необходимото оборудване, за да проверяват изискванията за собственост по законодателствата на различните държави, които уреждат различните вземания, прехвърлени в пакет;
- това е единственото право, което дава възможност за определяне на приложимото право, когато се прехвърлят бъдещи вземания — обща практика при факторинга;
- това е единственото право, което е в съответствие с достиженията на правото на ЕС относно несъстоятелността, а именно Регламента за несъстоятелността. Прилагането на същото право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на

вземания и към несъстоятелността улеснява разрешаването на несъстоятелността на прехвърлителя³²;

- това е единственото право, което е в съответствие с международното решение, заложили в Конвенцията на ООН от 2001 г. за прехвърляне на вземанията в международната търговия. Това може да донесе синергии и икономия на разходите за правна комплексна проверка и съдебни спорове за пазарните участници, които работят в световен мащаб.

Освен това, дори когато понастоящем страните изберат да прилагат правото на прехвърленото вземане към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на трансгранични вземания, в повечето случаи те обръщат внимание също така на правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя, за да гарантират, че придобиването на правото на собственост върху прехвърлените вземания няма да бъде възпрепятствано от особените повелителни норми на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя, по-специално правилата за определяне на изискванията за публичност, като например задължението за регистриране на прехвърлянето на вземания в публичен регистър, за да може прехвърлянето да стане известно на трети лица и да поражда действие по отношение на тях³³.

От друга страна, поради смесения характер на този вариант се предвижда изключение, основано на правото на прехвърленото вземане, да се прилага към определени специфични прехвърляния, а именно прехвърлянето на пари, кредитирани по сметка в кредитна институция, и прехвърлянето на вземания, произтичащи от финансови инструменти, което отговаря на нуждите на участниците на пазара в тези конкретни области. Този смесен вариант позволява допълнителна гъвкавост чрез въвеждане на възможността за прехвърлителя и приобретателя при прехвърлянето на вземания в секюритизация да изберат приложимото право към действието на прехвърлянето на вземания спрямо трети лица, като по този начин се дава възможност както на големите, така и на малките оператори да осъществяват трансгранични секюритизации.

На 8 ноември 2017 г. на Комитета за регулаторен контрол (КРК) бе изпратен съвместен доклад за оценката на въздействието, обхващащ правото, приложимо към собствеността на ценни книжа, и правото, приложимо към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. КРК издаде отрицателно становище за оценката на въздействието и препоръча редица общи подобрения. Относно вземанията КРК поиска повече подробна информация за разглежданите варианти за правото, приложимо към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. Преразгледаната оценка на въздействието бе предоставена отново на КРК на 18 януари 2018 г. На 1 февруари 2018 г. КРК издаде положително становище с резерви. По отношение на вземанията КРК препоръчва да се предостави по-подробна информация относно еднократните разходи, които някои участници на пазара биха понесли в резултат на приемането на

³² Например Френската банкова федерация (FBF) посочва в своя отговор на обществената консултация, че като част от комплексната проверка френските банки обикновено проверяват правото, приложимо към несъстоятелността на прехвърлителя,

³³ Например Комитетът на немския банков сектор заявява в своя отговор на обществената консултация, че при секюритизационните трансакции страните трябва да проверяват изискванията за уведомяване или регистрация. Асоциацията за финансови пазари в Европа (AFME) посочва в своя отговор, че страните трябва да проверяват дали прехвърлянето на вземане ще породи действие съгласно правото на прехвърлителя.

единни норми относно стълкновенията на закони. Препоръките за подобрения бяха взети предвид в оценката на въздействието в рамките на възможното.

- **Основни права**

Целите на тази инициатива са изцяло в подкрепа на правото на собственост, залегнало в член 17 от Хартата на основните права на Европейския съюз³⁴. Като изяснява кое е правото, което урежда имуществените последици на прехвърлянето на вземания, настоящото предложение ще допринесе за зачитането на правото на собственост, тъй като чрез него ще се намали рискът от това да бъде нарушена собствеността на инвеститорите или обезпечените лица върху вземанията.

Като намалява случаите на последици и финансови загуби, дължащи се на липсата на единни разпоредби относно приложимото право към имуществените последици на прехвърлянето на вземания, настоящото предложение ще окаже положително въздействие върху свободата на стопанска инициатива, определена в член 16 от Хартата.

Като хармонизира нормите относно стълкновенията на закони спрямо имуществените последици на прехвърлянето на вземания, настоящото предложение би обезкуражило търсенето на най-благоприятната правна система (forum shopping), като всеки съд или орган на държава членка, разглеждащ спор, ще основе решението си на същото национално материално право. Това би улеснило правото на ефективни правни средства за защита, предвидено в член 47 от Хартата.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма да има отражение върху бюджета на Съюза.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

Комисията ще наблюдава въздействието на предложената инициатива чрез въпросник, изпратен до ключовите заинтересовани страни. Въпросникът ще има за цел събиране на информация относно тенденциите в броя на трансграничните прехвърляния, тенденциите в разходите за комплексна проверка във връзка с приемането на единна норма относно стълкновението на закони и еднократните разходи, свързани с промени в правната документация. Въздействието на предложеното решение ще бъде оценено в доклад, изготвен от Комисията пет години след датата на влизане в сила на предложениния инструмент.

Мониторингът на въздействието от приемането на единна норма за стълкновенията на закони ще обхваща области, като факторинг, предоставяне на обезпечения, секюритизация и специфични прехвърляния на пари, кредитирани по сметка в кредитна институция, и прехвърлянето на вземания, произтичащи от финансови инструменти, като например договори за деривати.

Анализът ще вземе предвид факта, че обемът на прехвърлянията, разходите по сделките и естеството на скритите рискове при трансграничното прехвърляне на вземания са

³⁴ Харта на основните права на Европейския съюз (ОВ С 326, 26.10.2012 г., стр. 391).

повлияни от редица различни икономически, правни или регулаторни фактори, които не са свързани с правната сигурност относно правото, приложимо към прехвърлянето на тези вземания спрямо трети лица.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

Член 1: Приложно поле

Този член определя приложното поле на предложението за регламент, като се взема предвид съществуващото законодателство на Съюза, и по-специално приложното поле на Регламента „Рим I“.

Член 1, параграф 2 съдържа списък с изключения от приложното поле на предложения регламент. Тези въпроси ще се уреждат от действащото законодателство на Съюза или от националните норми относно сътолковенията на закони.

Член 2: Определения

В този член отначало се определят основните понятия, на които се основава предложеният регламент, а именно „прехвърляне, „вземане“ „и „действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания“. Определението за „прехвърляне“ е в съответствие с определението, съдържащо се в Регламента „Рим I“. То се отнася единствено до доброволно прехвърляне на вземане, включително договорна суброгация. То обхваща както прякото прехвърляне на вземане, така и прехвърлянето на вземане като обезпечение или ценна книга.

Определението за „вземане“, съдържащо се в предложението за регламент, кодифицира общото разбиране за това какво представлява вземането съгласно Регламента „Рим I“, а именно широко понятие, отнасящо се до дълг от какъвто и да е характер, независимо дали е паричен или непаричен и дали произтича от договорни задължения, уредени в Регламента „Рим I“ или извъндоговорни задължения, уредени в Регламента „Рим II“. Определението за „действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания“ се дефинира от материалния обхват на предложения регламент.

В този член се определя понятието „обичайно местопребиваване“ в съответствие с определението, съдържащо се в член 19, параграф 1 от Регламента „Рим I“, т.е. Като мястото на централното управление за предприятия и като основно място на стопанска дейност за физическо лице, действащо в рамките на стопанската си дейност. Предложеният регламент не съдържа определение на понятието обичайно местопребиваване, еквивалентно на определението, съдържащо се в член 19, параграф 2 от Регламента „Рим I“, като местонахождението на клон, поради несигурността, която подобно правило би създавало, ако същото вземане бъде прехвърлено от централното управление на прехвърлителя, а също и от ръководството на даден клон, разположен в друга държава.

Понятието „обичайно местопребиваване“ по принцип съвпада с центъра на основните интереси, използван в Регламента за несъстоятелността.

Този член определя „кредитна институция“ в съответствие с митническото законодателство на Съюза, уреждащо кредитните институции; „пари“ в съответствие с Директивата относно финансовите обезпечения; и „финансови инструменти“ в съответствие с ДПФИ II.

Член 3: Универсален характер

В този член се установява универсалният характер на предложения регламент, като се постановява че националното право, определено като приложимо съгласно предложения регламент, може да бъде правото на държава членка или правото на трета държава.

Член 4: Приложимо право

В този член се предвиждат единни стълкновителни норми по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. В този член се предвижда в параграф 1 общо правило въз основа на правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя, две изключения в параграф 2 въз основа на правото на прехвърленото вземане, а в параграф 3 се въвежда възможността за прехвърлителя и приобретателя в секюритизация да избират правото на прехвърленото вземане като приложимо право за действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. В параграф 4 се установява правило, приложимо за конфликтите за приоритет между приобретатели, произтичащи от прилагането на правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя и правото на прехвърленото вземане към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, когато едно и също вземане е било прехвърлено два пъти.

В съответствие с общото правило действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания се урежда от правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на прехвърлителя към релевантния момент.

В този член също така се урежда, във втората алинея на параграф 1, т.нар. *conflict mobile*, т.е. редките случаи, при които прехвърлителят променя обичайното си местопребиваване между две прехвърляния на едно и също вземане, тъй като в такива случаи конкуриращи се по ред прехвърляния могат да бъдат уреждани от различни национални законодателства. Правилото относно *conflict mobile* предвижда, че приложимото право ще бъде правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя по времето, когато едното от двете прехвърляния поражда действие спрямо трети лица; с други думи, по времето, когато един от приобретателите първи изпълни изискванията, за да стане прехвърлянето противопоставимо на трети лица.

Когато, както в случая на синдикиран заем (заем, предложен от група заемодатели — наричана синдикат — на един заемополучател за големи проекти), всеки кредитор в рамките на група кредитори притежава дял от същото вземане, правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя ще урежда действието спрямо трети лица на прехвърлянето, извършено от кредитор на своя дял от вземането.

В параграф 2 от този член се предвижда, че действието спрямо трети лица на някои прехвърляния по изключение се уреждат от правото на прехвърленото вземане. Правото на прехвърленото вземане се отнася до правото, което урежда договора между първоначалния кредитор/прехвърлител и длъжника, от който произтича вземането. С това изключение предложеният регламент установява стълкновителна норма, която се адаптира към нуждите на участниците на пазара, участващи в тези специфични прехвърляния. Прехвърлянията, чието действие спрямо трети лица се урежда от правото на прехвърленото вземане, са: I) прехвърлянето на парични средства,

кредитирани по сметка в кредитна институция; и ii) прехвърлянето на вземания, произтичащи от финансови инструменти.

По първото изключение: Когато титулярят на сметка (например потребител) депозира парични средства по дадена сметка в кредитна институция (например банка), е налице първоначален договор между титуляря на сметката (кредитора) и кредитната институция (длъжника). Титулярят на сметката е кредиторът на вземане срещу кредитна институция (длъжника) за изплащането на парични средства, кредитирани по сметката на кредитната институция. Титулярят на сметката може да поиска да прехвърли паричните средства, кредитирани по сметката му в кредитна институция, към друга кредитна институция като обезпечение за получаване на заем. В такива случаи правото, което урежда кой притежава собственост над вземането след прехвърлянето на паричните средства като обезпечение, няма да бъде правото на държавата на обичайното местопребиваване на титуляря на сметката (прехвърлителя), а правото, което урежда прехвърленото вземане, т.е. правото, което урежда договора между титуляря на сметката и първата кредитна институция, от която произтича вземането. За трети страни като кредитори на прехвърлителя и на конкуриращи се приобретатели се осигурява по-голяма предвидимост, ако приложимото право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на паричните средства, кредитирани по сметка в кредитна институция, е правото, което се прилага за вземанията на парични средства. Това е така, защото като цяло се приема, че вземането, което има титулярят на сметката по отношение на парични средства, кредитирани по сметка в кредитна институция, се урежда от правото на държавата, в която се намира кредитната институция. Това право обикновено се избира в договора за сметката между титуляря на сметката и кредитната институция.

Що се отнася до второто изключение: По отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, произтичащи от финансови инструменти, като например договори за деривати, следва да се прилага правото, уреждащо прехвърленото вземане, а именно правото, уреждащо финансовия инструмент, като договора за дериват. Вземане, произтичащо от финансов инструмент, може да бъде например сумата, дължима след изчисляването на сетълмента по договор за деривати. Прилагането на правото, уреждащо прехвърленото вземане, вместо правото по обичайното местопребиваване на прехвърлителя по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, произтичащи от финансови инструменти, е от съществено значение за запазване на стабилността и гладкото функциониране на финансовите пазари, както и очакванията на участниците на пазара. Стабилността и гладкото функциониране на тези пазари се запазват, когато правото, което урежда финансовия инструмент, от който произтича вземането, като например договора за деривати, е правото, избрано от страните по договора, или правото, определено в съответствие с недискреционните правила, приложими по отношение на финансовите пазари.

Третият параграф на този член се отнася до приложимото право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания при секюритизация. Секюритизацията позволява на прехвърлителя, наричан „инициатор“ (например банка или дружество), да рефинансира дадена своя съвкупност от вземания (например от наем на моторни превозни средства, вземания по кредитни карти, ипотечни плащания) като ги прехвърли на „дружество със специална цел“ (ДСЦ). Дружеството със специална цел (приобретател) емитира след това дългови ценни книжа (напр. облигации) на капиталовите пазари, като тези ценни книжа отразяват постъпленията от въпросните вземания. При извършването на плащания по базисните вземания дружеството със

специална цел използва постъпленията, които получава, за да извършва плащания по ценните книжа към инвеститорите. Секюритизацията може да намали разходите за финансиране, тъй като дружеството със специална цел е структурирано по такъв начин, че да бъде извън обхвата на неплатежоспособността. Що се отнася до дружествата, секюритизацията може да осигури достъп до кредитиране на по-ниска цена от банковите заеми. Що се отнася до банките, секюритизацията е способ те да използват по-добре някои от активите си и да олекотят балансите си, за да имат възможност за по-нататъшно кредитиране на икономиката.

Понастоящем големите прехвърлители и приобретатели (например големи банки), участващи в секюритизации, прилагат към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземане правото на прехвърленото вземане. Това означава, че приобретателят (дружеството със специално предназначение) ще трябва да спазва изискванията, установени в правото, което урежда прехвърлените вземания (т.е. договора между първоначалния кредитор/прехвърлител и длъжника), за да гарантира, че придобива право на собственост върху прехвърлените вземания. Това намалява разходите за операторите, които могат да структурират секюритизациите си, така че всички вземания, включени в пакета, за да бъдат прехвърлени на дружеството със специална цел, да бъдат уреждани от правото на една и съща държава. Дружеството със специална цел трябва тогава да се съобразява с изискванията, установени в законодателството на само една държава, за да гарантира, че придобива правото на собственост върху пакета на прехвърлените вземания. Като се има предвид, че големите оператори често извършват секюритизация на трансгранична основа, т.е. инициаторите са установени в различни държави членки, прилагането на правото на държавата по обичайното местопребиваване към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания в тези случаи би било по-трудно за приобретателя, тъй като той ще трябва да спазва изискванията, установени в правото на различните държави, а именно правото на всяка от държавите, в които се намира инициатор.

За разлика от това, по-малките оператори (например по-малки банки и дружества) най-често трябва да прилагат правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания в секюритизация, тъй като вземанията, включени в пакета, за да бъдат прехвърлени на дружеството със специална цел, се уреждат от правото на различни държави. В такива случаи по-малките приобретатели не биха могли да прилагат правото на прехвърленото вземане към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, тъй като те не биха разполагали с необходимите инструменти, за да изпълняват изискванията за получаване на право на собственост върху прехвърлените вземания съгласно всяко от законодателствата, уреждащи всяко от вземанията, включени в пакета. Вместо това е по-лесно за по-малките приобретатели да спазват изискванията само на едно право, а именно правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя.

Накратко, като предоставя възможност за избор на право, параграф 3 от този член има за цел да не засегне текущите практики на големите банки, които прилагат правото на прехвърленото вземане към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания в секюритизации, при което за прехвърлените вземания се прилага правото на същата държава, но прехвърлителите (инициаторите) са разположени в различни държави членки. В същото време параграф 3 цели да се даде възможност на по-малките банки и дружества да навлязат или да затвърдят позицията си на пазара на секюритизации, тъй като ще могат да станат приобретатели на множество вземания, за които се прилага правото на различни държави.

Във всеки случай предоставената в параграф 3 гъвкавост дава възможност на операторите на секюритизации да решат за всяка секюритизация дали да изберат правото на прехвърленото вземане или да продължават да прилагат общото правило, основано на правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя, в зависимост от структурата на секюритизацията им, и по-специално в зависимост от това дали прехвърлените вземания се уреждат от правото на една или няколко държави и дали има един или повече инициатори, и дали те се намират в една или в различни държави. В параграф 4 от този член се предвижда стълкловителна норма за разрешаване на конфликти за приоритет между приобретатели на едно и също вземане, когато действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания се урежда от правото на прехвърленото вземане при едното вземане и от правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя при другото вземане. Тази ситуация може да възникне (обикновено случайно и без определен ред) в случай, че вземане отначало е прехвърлено при факторинг, обезпечение или (първа) секюритизация, при които не е направен избор на право, и след това е прехвърлено при (втора) секюритизация, при която страните са избрали правото на прехвърленото вземане за приложимо право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. Действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания при факторинг, обезпечение или (първа) секюритизация, при което не е направен избор на право, ще се урежда от правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя. За разлика от това действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания при (втора) секюритизация, при която страните са избрали правото на прехвърленото вземане, ще се урежда от правото на прехвърленото вземане. Предложеният регламент предвижда обективен фактор, чрез който да се определи кое право следва да се прилага за разрешаването на конфликт за приоритет между приобретатели: правото, което следва да се прилага, ще бъде правото, приложимо към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземането, което прехвърляне първо е породило действие спрямо трети лица съгласно приложимото към него право. Това правило е в съответствие с правилото, приложимо за *conflict mobile* по параграф 1 от този член, и както това правило то се основава на момента, в който прехвърлянето на вземания за първи път поражда действие спрямо трети лица, защото предложеният регламент се отнася до действието спрямо трети лица.

Член 5: Обхват на приложимото право

Чрез този член се хармонизира неизчерпателен списък на въпросите, които се уреждат от националното материално право, определено като приложимо право за действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. Ето защо в този член се излага съдържанието на понятието за „действие спрямо трети лица“ (или имуществени последици) на прехвърлянето на вземания. По принцип, приложимото право ще определи кой е придобил право на собственост върху прехвърленото вземане. По-специално, приложимото право следва да урежда два основни въпроса, за да се определи дали дадено лице е придобило право на собственост над прехвърленото вземане:

i) Противопоставимостта на прехвърлянето на вземане срещу трети лица: това означава стъпките, които трябва да бъдат предприети от страна на приобретателя, за да може да предяви правото си над вземането спрямо трети лица — например, като регистрира прехвърлянето на публичен орган или регистър или като уведоми писмено длъжника за прехвърлянето; както и

ii) въпросите, свързани с приоритета: това означава определянето на това чие право има приоритет в случай на конфликт между конкуриращи се претенденти — например между конкуриращи се приобретатели, когато същото вземане е прехвърлено повече от един път, или между приобретател и друг носител на права, например кредитор на прехвърлителя или на приобретателя в случаи на несъстоятелност.

Понятието „трети лица“ следва да се разбира като трети лица, различни от длъжника, тъй като всички аспекти, засягащи длъжника, по силата на член 14, параграф 2 от Регламент „Рим I“, се уреждат от правото на прехвърленото вземане (т.е. правото, което урежда първоначалния договор, от който произтича прехвърленото вземане).

Условията за създаването на права и прехвърлянето на права могат да се различават в рамките на правните системи на държавите членки. Като се има предвид, че предложеният регламент има универсален характер и следователно може да определи за приложимо право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания правото на която и да е държава, предложеният регламент има за цел да обхване различни възможности за конфликти за приоритет между конкуриращи се претенденти. Предложеният регламент обхваща конфликти за приоритет, възникващи не само от прехвърляне на вземания (например между двама приобретатели по същото вземане), но също така от правно или функционално равностойни механизми, по-специално прехвърлянето на договор и новацията на договор, които могат да се използват за прехвърляне на договор и по този начин на правата (прехвърлянето) и задълженията, произтичащи от този договор. Правото, определено като приложимо съгласно предложения регламент, следва да урежда не само конфликтите за приоритет между конкуриращи се приобретатели, но също така конфликти за приоритет между приобретател и конкуриращ се претендент, който е станал бенефициер на вземане след прехвърляне на договор или новация на договор. Следва да се подчертае, че предложението не определя правото, приложимо към прехвърлянето на договори или новацията на договори (например приложимото право за новация на договори за деривати), а само приложимото право за възможни конфликти за приоритет във връзка с вземане, което е първо прехвърлено и след това отново прехвърлено (същото вземане или икономически равностойно вземане) посредством прехвърляне на договор или новация на договор. Ако предложеният регламент не обхваща конфликти за приоритет между приобретател и бенефициер на вземане след прехвърлянето на договор или новацията на договор, може да възникне положение на правна несигурност, при която както приобретател и конкуриращият се бенефициер на вземането след прехвърляне или новация на договор ще изискват плащане от длъжника и няма да може да се приложи обща стълкновителна норма за разрешаване на този конфликт.

Член 6: *Особени повелителни норми/член 7: Обществен ред*

В тези членове се предвиждат възможности да се прилага правото на сезирания съд вместо правото, определено за приложимо в член 4. Особените повелителни норми могат да се отнасят например до задължението за регистриране на прехвърлянето на вземания в публичен регистър

Членове 8—12: *Общи въпроси на прилагането на стълкновителните норми*

В тези членове се разглеждат общи въпроси на прилагането на стълкновителните норми в съответствие с други инструменти на Съюза относно приложимото право, по-специално Регламента „Рим I“.

Член 10: *Връзка с други разпоредби от законодателството на Съюза*

Този член има за цел да се запази прилагането на *lex specialis* при определяне на съгласовителните норми, приложими по отношение на действието на прехвърлянето на вземания спрямо трети лица в конкретни области.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно приложимото право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 81, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет³⁵,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Съюзът си е поставил за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие. С оглед на постепенното изграждане на това пространство Съюзът трябва да приеме мерки в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранични последици, доколкото това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар.
- (2) Съгласно разпоредбите на член 81 от Договора тези мерки трябва да включват гарантиране на съвместимостта на приложимите в държавите членки норми относно стълкновението на закони.
- (3) Правилното функциониране на вътрешния пазар изисква стълкновителните норми в държавите членки да препращат към едно и също национално право като приложимо право независимо от това коя е държавата членка на съда, пред който е подаден искът, за да се повиши предвидимостта на изхода на спора, сигурността по отношение на приложимото право и свободното движение на съдебни решения.
- (4) Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) не урежда въпросите на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. В член 27, параграф 2 от него обаче се изисква Комисията да представи на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад по въпроса за противопоставимостта

³⁵

ОВ С , г., стр. .

спрямо трети лица на прехвърлянето на вземане или суброгацията и за предимството на вземането, което е предмет на прехвърляне или суброгация, пред правото на друго лице, като този доклад следва да бъде придружен, ако е уместно, от предложение за изменение на регламента и от оценка на въздействието на разпоредбите, които ще бъдат въведени.

- (5) На 18 февруари 2015 г. Комисията прие Зелена книга за изграждане на съюз на капиталовите пазари³⁶, в която заяви, че постигането на по-голяма правна сигурност при трансграничното прехвърляне на вземания и приоритетният ред на тези прехвърляния, особено в случаи на несъстоятелност, са важен аспект от изграждането на общоевропейски пазар на секюритизации и финансови обезпечения, а също и на други дейности, като например факторинг.
- (6) На 30 септември 2015 г. Комисията прие съобщение, съдържащо План за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари³⁷. В този План за действие за съюз на капиталовите пазари бе отбелязано, че различията в националното третиране на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на дългови вземания усложняват използването на тези инструменти като трансгранични обезпечения, като в плана се заключава, че тази правна несигурност пречи на икономически значимите финансови операции, като секюритизациите. В Плана за действие за съюз на капиталовите пазари бе обявено, че Комисията ще предложи единни правила за определяне с правна сигурност кое национално право следва да се прилага по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания.
- (7) На 29 юни 2016 г. Комисията прие Доклад относно целесъобразността на член 3, параграф 1 от Директива 2002/47/ЕО относно финансовите обезпечения³⁸, който се фокусира върху въпроса дали директивата функционира ефективно и ефикасно по отношение на формалните действия, изисквани за използването на вземания по кредити като обезпечение. В доклада се стига до заключението, че предлагането на единни правила по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания би позволило да се определя с правна сигурност кое национално право следва да се прилага по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, което ще допринесе за постигането на по-голяма правна сигурност в случаите на трансгранично мобилизиране на вземания по кредити като обезпечение.
- (8) На 29 септември 2016 г. Комисията прие доклад по въпроса за противопоставимостта спрямо трети лица на прехвърлянето на вземане или суброгацията и за предимството на вземането, което е предмет на прехвърляне или суброгация, пред правото на друго лице. В доклада се заключава, че приемането на единни стълкновителни норми, уреждащи действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, както и въпросите за приоритета в случаите на конкуренция между приобретатели или между приобретатели и други носители на права, ще доведе до повишаване на правната сигурност и до намаляване на практическите проблеми и правните разноски, свързани със съществуващото понастоящем многообразие от подходи в държавите членки.
- (9) Материалният обхват и разпоредбите на настоящия регламент следва да съответстват на Регламент (ЕО) № 864/2007 относно приложимото право към

³⁶ COM(2015) 63 final.

³⁷ COM(2015) 468 final.

³⁸ COM(2016) 430 final.

извъндоговорни задължения (Рим II)³⁹, Регламент (ЕО) № 593/2008 относно приложимото право към договорни задължения (Рим I)⁴⁰, Регламент (ЕС) № 1215/2012 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст)⁴¹ и Регламент (ЕС) 2015/848 относно производството по несъстоятелност⁴². При тълкуването на настоящия регламент следва да се избягват, доколкото е възможно, нормативните празноти между тези инструменти.

- (10) С настоящия регламент се изпълнява Планът за действие за съюз на капиталовите пазари. Той също изпълнява изискването, предвидено в член 27, параграф 2 от Регламента „Рим I“ Комисията да публикува доклад и ако е целесъобразно, предложение относно противопоставимостта спрямо трети лица на прехвърлянето на вземане и приоритета на приобретателя пред правото на друго лице.
- (11) Понастоящем на равнището на Съюза не съществуват стълкновителни норми, уреждащи действието (или имуществените последици) спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. Тези стълкновителни норми са установени на равнището на държавите членки, но са несъгласувани и са често неясни. При трансграничното прехвърляне на вземания несъгласуваността на стълкновителните норми води до правна несигурност за това кое право се прилага по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. Липсата на правна сигурност създава правен риск при трансграничното прехвърляне на вземания, който не съществува при прехвърлянията в рамките на съответната държава, тъй като различните национални материалноправни норми могат да бъдат прилагани в зависимост от държавата членка, чиито съдилища или органи решават спора за правото върху вземанията.
- (12) Ако приобретателите не знаят за съществуването на правния риск или решат да не го вземат предвид, те могат да претърпят неочаквани финансови загуби. Несигурността относно това кой притежава правото на собственост върху вземанията, които са предмет на трансгранично прехвърляне, може да доведе до верижни ефекти и да задълбочи и удължи въздействието на дадена финансова криза. Ако приобретателите решат да намалят правния риск като потърсят специфичен правен съвет, те ще имат по-високи разходи по сделките, каквито разходи не са необходими при прехвърляне на вземания в национален контекст. Ако правният риск има възпиращ ефект върху приобретателите и те решат да избегнат риска, те могат да пропуснат бизнес възможности, а пазарната интеграция може да бъде намалена.
- (13) С настоящия регламент се цели да се осигури правна сигурност посредством установяване на общи стълкновителни норми, определящи кое национално

³⁹ Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II) (ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 40).

⁴⁰ Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) (ОВ L 177, 4.7.2008 г., стр. 6).

⁴¹ Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

⁴² Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. относно производството по несъстоятелност (ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 19).

право се прилага по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания.

- (14) Вземането предоставя на кредитора право да му бъде платена парична сума или да получи изпълнение на задължение от страна на длъжника. Прехвърлянето на вземане дава възможност на кредитора (прехвърлител) да прехвърли на друго лице (приобретател) правото си да иска изпълнението на дълг от даден длъжник. Приложимото право към договорните отношения между кредитора и длъжника, между прехвърлителя и приобретателя и между приобретателя и длъжника се определя от съгласителните норми, предвидени в Регламента „Рим I“⁴³.
- (15) Съгласителните норми, предвидени в настоящия регламент, следва да уреждат имуществените последици от прехвърлянето на вземания между всички страни, участващи в прехвърлянето (т.е. между прехвърлителя и приобретателя и между приобретателя и длъжника), както и по отношение на трети лица (например, кредитор на прехвърлителя).
- (16) Вземанията, попадащи в приложното поле на настоящия регламент, са търговските вземания, вземанията, произтичащи от финансови инструменти по смисъла на Директива 2014/65/ЕС относно пазарите на финансовите инструменти⁴⁴, и паричните средства, кредитирани по сметка в кредитна институция. Финансовите инструменти по смисъла на Директива 2014/65/ЕС включват ценните книжа и дериватите, търгувани на финансовите пазари. Докато ценните книжа са активи, дериватите са договори, които включват както права (или вземания), така и задължения за страните по договора.
- (17) Настоящият регламент се отнася до действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания. Той не обхваща прехвърлянето на договори (например договори за деривати), включващи както права (или вземания), така и задължения, или новацията на договори, включващи такива права и задължения. Тъй като настоящият регламент не обхваща прехвърлянето или новацията на договори, търгуването с финансови инструменти, както и клирингът и сепълментът на тези инструменти ще продължат да се уреждат от правото, приложимо към договорни задължения, както е определено в Регламента „Рим I“. По принцип това право се избира от страните по договора или се определя от недискреционни правила, приложими по отношение на финансовите пазари.
- (18) Въпросите, уредени с Директивата относно финансовите обезпечения⁴⁵, Директивата относно окончателността на сепълмента⁴⁶, Директивата относно ликвидацията⁴⁷ и Регламента за регистъра⁴⁸, не следва да бъдат засегнати от настоящия регламент.

⁴³ По-конкретно членове 3, 4 и 14.

⁴⁴ Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349).

⁴⁵ Директива 2002/47/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 юни 2002 г. относно финансовите обезпечения (ОВ L 168, 27.6.2002 г., стр. 43).

⁴⁶ Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 г. относно окончателността на сепълмента в платежните системи и в системите за сепълмент на ценни книжа (ОВ L 166, 11.6.1998 г., стр. 45).

⁴⁷ Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 април 2001 г. относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции (ОВ L 125, 5.5.2001 г., стр. 15).

- (19) Настоящият регламент следва да има универсален характер: правото, определено с настоящия регламент, следва да се прилага дори и когато не е право на държава членка.
- (20) Предвидимостта е от съществено значение за третите лица, които имат интерес да придобият право на собственост върху прехвърленото вземане. Прилагането на правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на прехвърлителя, по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания дава възможност на третите засегнати лица лесно да узнаят предварително кое национално право ще урежда правата им. Ето защо по отношение на действието на прехвърлянето на вземания спрямо трети лица следва по правило да се прилага правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя. Това правило следва да се прилага по-специално по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания при факторинга и при предоставянето на обезпечения, а когато страните не са избрали правото, уреждащо прехвърленото вземане, и при секюритизацията.
- (21) Правото, избрано да бъде приложимо по правило по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, следва да даде възможност за определяне на приложимото право при прехвърляне на бъдещи вземания, което представлява обща практика в случаи на прехвърляне на множество вземания, какъвто е например случаят с факторинга. Прилагането на правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя позволява да се определи правото, приложимо към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на бъдещи вземания.
- (22) Необходимостта да се определи кой има право на собственост върху прехвърленото вземане често възниква при определянето на масата на несъстоятелността, когато прехвърлителят изпадне в несъстоятелност. Поради тази причина е желателно да има съгласуваност между стълкновителните норми, предвидени в настоящия регламент, и стълкновителните норми, предвидени в Регламент (ЕС) 2015/848 относно производството по несъстоятелност. Съгласуваността следва да бъде постигната чрез прилагането по правило на правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя към действието на прехвърлянето на вземания спрямо трети лица, тъй като използването на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя като критерий на привързване съвпада с използването на центъра на основните интереси на длъжника като критерий за привързване за целите на несъстоятелността.
- (23) Конвенцията на Организацията на обединените нации от 2001 г. за прехвърляне на вземания в международната търговия предвижда, че приоритетът на правото на приобретател на прехвърлено вземане пред правото на конкуриращ претендент се урежда от правото на държавата, в която се намира прехвърлителят. Съвместимостта между стълкновителните норми на Съюза, предвидени в настоящия регламент, и решението на международно равнище,

⁴⁸

Регламент (ЕС) № 389/2013 на Комисията от 2 май 2013 г. за създаване на Регистър на ЕС съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и решения № 280/2004/ЕО и № 406/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕС) № 920/2010 и (ЕС) № 1193/2011 на Комисията (ОВ L 122, 3.5.2013 г., стр. 1).

предпочетено в Конвенцията, следва да спомогне за разрешаването на международни спорове.

- (24) Ако прехвърлителят промени обичайното си местопребиваване между множество прехвърляния на едно и също вземане, приложимото право следва да бъде правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя към момента, в който един от приобретателите първи противопостави направеното му прехвърляне на трети лица, като изпълни изискванията, предвидени от правото, което е приложимо съобразно обичайното местопребиваване на прехвърлителя към този момент.
- (25) В съответствие с пазарната практика и нуждите на участниците на пазара, действието спрямо трети лица на прехвърлянето на определени вземания следва по изключение да се урежда от правото, уреждащо прехвърленото вземане, т.е. правото, което урежда първоначалния договор между кредитора и длъжника, който поражда вземането.
- (26) Правото, уреждащо прехвърленото вземане, следва да урежда действието спрямо трети лица на прехвърлянето на парични средства, кредитирани по сметка в кредитна институция, извършено от титуляря на сметката, при което титулярят на сметката се явява кредитор/прехвърлител, а кредитната институция се явява длъжник. Ако правото, уреждащо прехвърленото вземане, се прилага по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на тези вземания, се осигурява по-голяма предвидимост за третите лица, като например кредиторите на прехвърлителя и конкуриращите приобретатели, тъй като по принцип се предполага, че вземането, което титулярят на сметката има по отношение на паричните средства, кредитирани по сметка в кредитна институция, се урежда от правото на държавата, в която се намира кредитната институция (а не от правото по обичайното местопребиваване на титуляря на сметката/прехвърлителя). Това право обикновено се избира в договора за сметката, сключен между титуляря на сметката и кредитната институция.
- (27) За действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, произтичащи от финансови инструменти, следва също да се прилага правото, уреждащо прехвърленото вземане, тоест правото, уреждащо договора, от който произтича вземането (като например договор за дериват). Прилагането на правото, уреждащо прехвърленото вземане, вместо правото по обичайното местопребиваване на прехвърлителя по отношение на действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, произтичащи от финансови инструменти, е от съществено значение за запазване на стабилността и гладкото функциониране на финансовите пазари. Стабилността и гладкото функциониране на тези пазари се запазват, когато правото, което урежда финансовия инструмент, от който произтича вземането, е правото избрано от страните по договора или правото, определено в съответствие с недискреционните правила, приложими по отношение на финансовите пазари.
- (28) Следва да се осигури гъвкавост при определянето на приложимото право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания в контекста на секюритизацията, за да се отчетат нуждите на всички участници в секюритизацията и да се улесни разширяването на пазара на трансгранични секюритизации чрез включване на по-малки оператори. Въпреки че правото по обичайното местопребиваване на прехвърлителя следва да се прилага по правило към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания в

контекста на секюритизация, прехвърлителят (инициаторът) и приобретателят (дружеството със специална цел) следва да могат да избират приложимото право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания да бъде правото, уреждащо вземането. Прехвърлителят и приобретателят следва да могат да решат, че към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания в контекста на секюритизация също ще се прилага общото правило за правото по обичайното местопребиваване на прехвърлителя или следва да могат да изберат правото, уреждащо прехвърленото вземане, в зависимост от структурата и характеристиките на сделката, например броя и местонахождението на инициаторите и броя на правните режими, уреждащи прехвърлените вземания.

- (29) Конфликти за приоритет между приобретатели на едно и също вземане могат да възникнат, когато, що се отнася до едно прехвърляне, към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания се прилага правото по обичайното местопребиваване на прехвърлителя, а що се отнася до друго прехвърляне — правото, уреждащо прехвърленото вземане. В такива случаи приложимото право за решаване на конфликта за приоритет следва да бъде правото, приложимо към действието спрямо трети лица на онова прехвърляне на вземането, което първо е станало противопоставимо на трети лица съгласно приложимото към него право.
- (30) Приложното поле на националното право, определено с настоящия регламент като приложимо към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, следва да бъде единно. Националното право, определено като приложимо, следва да урежда по-специално i) действието на прехвърлянето спрямо трети лица, т.е. стъпките, които трябва да бъдат предприети от приобретателя, за да се гарантира, че той придобива правото на собственост върху прехвърленото вземане (например регистриране на прехвърлянето пред публичен орган или в публичен регистър или уведомяване на длъжника в писмен вид за извършеното прехвърляне) и ii) въпросите за приоритета, т.е. конфликтите между няколко претенденти за това кой има право на собственост върху вземането (например между двама приобретатели, когато едно и също вземане е било прехвърлено два пъти, или между приобретател и кредитор на прехвърлителя).
- (31) Като се има предвид универсалният характер на настоящия регламент, за приложимо право може да бъде определено правото на държави с различни правни традиции. Ако след прехвърлянето на едно вземане бъде прехвърлен и договорът, който поражда вземането, правото, определено с настоящия регламент като приложимо към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземане, следва също да урежда и конфликта за приоритет между приобретателя на вземането и новия бенефициер на същото вземане след прехвърлянето на договора, породил вземането. По същата причина правото, определено с настоящия регламент като приложимо към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземане, следва да се прилага и когато като функционален еквивалент на прехвърлянето на договор се използва новация, за да бъде разрешен конфликт за приоритет между приобретателя на вземането и новия бенефициер на функционално равностойното вземане след новацията на договора, породил вземането.
- (32) Съображения от обществен интерес оправдават предоставянето на възможност на съдилищата в държавите членки при изключителни обстоятелства да прилагат изключения, основани на съображения за обществен ред и особени

повелителни норми, като тези изключения следва да бъдат тълкувани стеснително.

- (33) Спазването на международните ангажменти, поети от държавите членки, предполага, че настоящият регламент следва да не засяга международните конвенции, по които една или повече държави членки са страни към момента на приемане на настоящия регламент. С цел улесняване на достъпа до правилата Комисията следва да публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* списък със съответните конвенции въз основа на информация, предоставена от държавите членки.
- (34) Настоящият регламент зачита основните права и съблюдава принципите, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз. С него се цели по-специално да се насърчи прилагането на членове 17 и 47, които се отнасят съответно до правото на собственост и правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес.
- (35) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради неговия обхват и последици могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. Желаното единство на съдебните норми, отнасящи се до действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, може да бъде постигнато единствено посредством регламент, тъй като само регламент може да гарантира последователно тълкуване и прилагане на нормите на национално равнище. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (36) В съответствие с член 3 и с член 4а, параграф 1 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, [Обединеното кралство] [и] [Ирландия] [са нотифицирали/е нотифицирало/нотифицирала желанието си да участват/участва в приемането и прилагането на настоящия регламент] [не участват/не участва в приемането на настоящия регламент и не са обвързани/не е обвързано/обвързана от него, нито от неговото прилагане].
- (37) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящия регламент и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПРИЛОЖНО ПОЛЕ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Приложно поле

1. Настоящият регламент се прилага, в случаи на сътълкновение на закони, относно действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания в областта на гражданското и търговското право.

Той не се прилага, в частност, за данъчни, митнически или административни въпроси.

2. От приложното поле на настоящия регламент са изключени:

- а) прехвърлянето на вземания, произтичащи от семейни отношения и отношения, които съгласно приложимото към тях право имат сходни последици, включително задължения за издръжка;
- б) прехвърлянето на вземания, произтичащи от режими на имуществени отношения между съпрузи, от режими на собственост при отношения, които съгласно приложимото към тях право имат последици, сходни на тези, произтичащи от брак, и от завещания и наследяване;
- в) прехвърлянето на вземания, произтичащи от менителници, чекове, записи на заповед и други прехвърляеми инструменти, доколкото задълженията по такива други прехвърляеми инструменти произтичат от техния прехвърляем характер;
- г) прехвърлянето на вземания, произтичащи от въпроси, уреждани от правото, приложимо към дружества, други корпоративни или некорпоративни юридически лица и неперсонифицирани образувания, като например учредяване чрез регистрация или по друг начин, правоспособност, вътрешна организация или ликвидация на дружества, други корпоративни или некорпоративни юридически лица и неперсонифицирани образувания, личната отговорност на служители и членове, в това им качество, за задълженията на дружеството или юридическото лице;
- д) прехвърлянето на вземания, произтичащи от учредяването на доверителна собственост и от отношенията между учредители, доверителни собственици и бенефициери;
- е) прехвърлянето на вземания, произтичащи от договори за животозастраховане, които са резултат от дейността, извършвана от организации, различни от предприятията, посочени в член 2, параграфи 1 и 3 от Директива 2009/138/ЕО относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II)⁴⁹, чийто предмет е да предоставят облага на наети или самостоятелно заети лица, които спадат към предприятие или група предприятия или към професия или група професии, в случай на смърт, преживяване, прекратяване или ограничаване на дейността, професионално заболяване или трудова злополука.

⁴⁹ Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II) (ОВ L 335, 17.12.2009 г., стр. 1).

Определения

За целите на настоящия регламент:

- а) „прехвърлител“ означава лице, което прехвърля на друго лице свое право на вземане срещу даден длъжник;
- б) „приобретател“ означава лице, което придобива от друго лице право на вземане срещу даден длъжник;
- в) „прехвърляне“ означава доброволно прехвърляне на право на вземане срещу даден длъжник. То включва пълното прехвърляне на вземания, договорната суброгация, прехвърлянето на вземания като обезпечение, както и учредяването на залог или други обезпечителни права върху вземания;
- г) „вземане“ означава правото да се иска изпълнение на дълг от какъвто и да е характер, независимо дали този дълг е паричен или непаричен и дали произтича от договорно или извъндоговорно задължение;
- д) „действие спрямо трети лица“ означава имущественоправното действие, тоест правото на приобретателя да противопостави правото си на собственост върху прехвърленото му вземане на другите приобретатели или бенефициери на същото вземане или на функционално равностойно на него вземане, както и на кредиторите на прехвърлителя и на другите трети лица;
- е) „обичайно местопребиваване“ означава, що се отнася до дружествата и до другите корпоративни или некорпоративни юридически лица и неперсонифицирани образувания, мястото на централното им управление, а що се отнася до физическите лица, действащи в рамките на стопанската си дейност — тяхното основно място на стопанска дейност;
- ж) „кредитна институция“ означава предприятие по смисъла на член 4, параграф 1, точка 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013⁵⁰, включително клонове, по смисъла на член 4, параграф 1, точка 17 от същия регламент, на кредитни институции с главно управление във или — в съответствие с член 47 от Директива 2013/36/ЕС⁵¹ — извън Съюза, когато тези клонове се намират в Съюза;
- з) „парични средства“ означава пари, кредитирани по сметка в кредитна институция в каквато и да е валута;
- и) „финансов инструмент“ означава инструментите, посочени в раздел В от приложение I към Директива 2014/65/ЕС⁵².

⁵⁰ Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1).

⁵¹ Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на Директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338).

⁵² Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349).

ГЛАВА II

ЕДИННИ ПРАВИЛА

Член 3

Универсално прилагане

Всяко право, посочено в настоящия регламент, се прилага независимо от това дали е правото на държава членка.

Член 4

Приложимо право

1. Освен ако в настоящия член не е предвидено друго, действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания се урежда от правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на прехвърлителя към релевантния момент.

Ако прехвърлителят е променил обичайното си местопребиваване между две прехвърляния на едно и също вземане на различни приобретатели, приоритетът на правото на даден приобретател пред правото на друг приобретател се урежда от правото на държавата по обичайното местопребиваване на прехвърлителя към момента на прехвърлянето, което първо е породило действие спрямо трети лица съгласно правото, определено като приложимо съгласно първата алинея.

2. Правото, приложимо към прехвърленото вземане, урежда действието спрямо трети лица на прехвърлянето на:

- а) парични средства, кредитирани по сметка в кредитна институция;
- б) вземания, произтичащи от финансов инструмент.

3. Прехвърлителят и приобретателят могат да изберат правото, приложимо към прехвърленото вземане, да бъде приложимо към действието спрямо трети лица на прехвърляне на вземания с оглед на секюритизация.

Изборът на право се прави изрично в договора за прехвърлянето или чрез отделно споразумение. Материалната и формалната действителност на акта, с който е направен изборът на право, се уреждат от избраното право.

4. Конфликт за приоритет между приобретатели на едно и също вземане в случаите, когато действието спрямо трети лица на едно от прехвърлянията се урежда от правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на прехвърлителя, а действието спрямо трети лица на други прехвърляния се урежда от правото, уреждащо прехвърленото вземане, се урежда от правото, приложимо към действието спрямо трети лица на онова прехвърляне на вземането, което първо е породило действие спрямо трети лица съгласно приложимото към него право.

Член 5

Обхват на приложимото право

Правото, приложимо съгласно настоящия регламент към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, урежда по-специално:

- а) изискванията за осигуряване на действието на прехвърлянето спрямо трети лица, различни от длъжника, като например формалностите във връзка с регистрацията или публикуването;
- б) приоритета на правата на един приобретател пред правата на друг приобретател на същото вземане;
- в) приоритета на правата на приобретателя пред правата на кредиторите на прехвърлителя;
- г) приоритета на правата на приобретателя пред правата на бенефициера на прехвърлянето на договор относно същото вземане;
- д) приоритета на правата на приобретателя пред правата на бенефициера на новация на договор спрямо длъжника във връзка с равностойното вземане.

Член 6

Особени повелителни норми

1. Никоя разпоредба от настоящия регламент не ограничава прилагането на особените повелителни норми на правото на сезирания съд.

2. Особени повелителни норми са норми, чието зачитане дадена държава членка смята, че е от решаващо значение за гарантиране на нейните обществени интереси, като политическата, социалната или икономическата ѝ организация, до такава степен, че те са приложими към всяка ситуация, попадаща в обхвата им, независимо от правото, приложимо съгласно настоящия регламент към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания.

ГЛАВА III

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Член 7

Обществен ред

Прилагането на разпоредба на правото на държава, определено съгласно настоящия регламент, може да бъде отказано само ако това прилагане е явно несъвместимо с обществения ред на сезирания съд.

Член 8

Исключване на препращането

Прилагането на правото на дадена държава, определено с настоящия регламент, означава прилагане на действащите правни норми на тази държава, различни от нормите на нейното международно частно право.

Член 9

Държави с повече от една правна система

1. Когато една държава включва няколко териториални единици, всяка от които има собствен правен режим относно действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, всяка териториална единица се счита за държава за целите на определяне на приложимото право съгласно настоящия регламент.

2. Държава членка, която включва няколко териториални единици, всяка от които има собствен правен режим относно действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания, не е длъжна да прилага настоящия регламент към стълкновенията на закони, възникнали единствено между правните режими на такива единици.

Член 10

Връзка с други разпоредби от правото на Съюза

Настоящият регламент не засяга прилагането на разпоредби от правото на Съюза, които установяват по конкретни въпроси стълкновителни норми относно действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания.

Член 11

Връзка със съществуващи международни конвенции

1. Настоящият регламент не засяга прилагането на международни конвенции, по които една или повече държави членки са страни към датата на приемане на настоящия регламент и които установяват стълкновителни норми относно действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания.

2. Въпреки това в отношенията между държави членки настоящият регламент има предимство пред конвенции, сключени изключително между две или повече от тях, доколкото такива конвенции засягат въпроси, уредени от настоящия регламент.

Член 12

Списък на конвенции

1. Държавите членки нотифицират Комисията за конвенциите, посочени в член 11, параграф 1, най-късно до *[начална дата на прилагане]*. След тази дата държавите членки нотифицират Комисията относно всички актове за денонсиране на такива конвенции.

2. В срок от шест месеца след получаването на нотификациите, посочени в параграф 1, Комисията публикува в Официален вестник на Европейския съюз:

а) списък на конвенциите, посочени в параграф 1;

- б) списък на всички актове за денонсиране, посочени в параграф 1.

Член 13

Клауза за преразглеждане

Не по-късно от *[пет години след началната дата на прилагане]* Комисията представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад относно прилагането на настоящия регламент. Ако е подходящо, докладът се придружава от предложения за изменение на настоящия регламент.

Член 14

Прилагане във времето

1. Настоящият регламент се прилага за прехвърлянията на вземания, извършени на или след *[началната дата на прилагане]*.
2. Приложимото право съгласно настоящия регламент определя дали правата на трето лице по отношение на вземане, прехвърлено след датата, от която е започнал да се прилага настоящият регламент, имат приоритет пред правата на друго трето лице, придобити преди настоящият регламент да започне да се прилага.

Член 15

Влизане в сила и начална дата на прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се от *[18 месеца от датата на влизане в сила]*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на *[...]* година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател